

Häckfågelinventering och artskyddsbedömning Hjorthagskransen i Stockholms stad, 2024

stockholm.se

Rapporten citeras enligt följande: Häckfågelinventering och
artskyddsbedömning Hjorthagskransen i Stockholms stad, 2024

Utgivningsdatum: 2024-11-01

Utgivare: Exploateringskontoret, Stockholms stad.

Kontaktperson: Anna Ek och Olivia Strådal

Omslagsfoto: Brynmiljö på Örnberget

Konsult:

Calluna AB. Kontaktperson Anna Koffman uppdragsledare,
Albin Berglund, utredare fågel.

Häckfågelinventering och artskyddsbedömning Hjorthagskransen i Stockholms stad, 2024

OM RAPPORTEN:

Titel: Häckfågelinventering – Hjorthagskransen i Stockholms stad, 2024

Slutrapport datum: 2024-11-01

Rapporten bör citeras enligt följande: Berglund, A (2024). Häckfågelinventering och artskyddsbedömning Hjorthagskransen i Stockholms stad, 2024, Calluna AB.

Foton i rapporten: © Calluna AB där inget annat anges

OM UPPDRAGET:

På uppdrag av: Exploateringskontoret, Stockholms stad.

Uppdragsgivarens kontaktperson: Kristin Twengström och Anna Ek, Exploateringskontoret, Stockholms Stad

Utfört av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575-0675)
Adress huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

Projektledare: Anna Koffman (Calluna AB)

Rapportförfattare: Albin Berglund (Calluna AB)

Kartproduktion: Torge Gerwin, Anna Koffman (Calluna AB)

Inventering fåglar: Mova Hebert, Flor, Albin Berglund, Flor Rhebergen.

Kvalitetssäkring: Edwin Sahlin och Anna Koffman (Calluna AB)

Mall versionsdatum: 2024-06-27

Intern projektkod: AKN0135f

Sammanfattning

Calluna AB har 2024 på uppdrag av Stockholms stad utfört en fågelinventering i området Hjorthagskransen. Området som har inventerats innehåller området för detaljplan Hjorthagskransen men även en zon runt detaljplanen. Inventeringsområdet omfattar naturen nordost om Hjorthagens IP fram till Lidingöbron/T-banespår samt söder om Hjorthagens IP kring Ahlsellsvägen. Bakgrunden till inventeringen är att ny bebyggelse planeras i området. Inventeringen utfördes under april, maj och juni månad 2024. Baserat på fågelinventeringen och utsök och genomgång av fynddata från Artportalen har en artskyddsbedömning gjorts för om det råder risk att detaljplanen utlöser förbud enligt artskyddsförordningen. Alla vilda fåglar är skyddade enligt artskyddsförordningen. I rapporten används begreppet prioriterade fågelarter vilket avser de arter som inte har en tillfredsställande populationsnivå, att arten är rödlistad, finns upptagen på fågeldirektivets bilaga 1 eller att populationen genomgått en konstaterad kraftig minskning.

Totalt observerades under inventeringen 35 fågelarter som bedömdes häcka (kriterier från möjlig till säker häckning). Av dessa är 11 arter prioriterade arter, d.v.s. fågelarter som enligt Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen ska prioriteras i artskyddet. Genomgången av fynddata från Artportalen visade att ytterligare 10 arter prioriterade fågelarter skulle kunna häcka i inventeringsområdet eller att inventeringsområdet ingår i större revir. Dessutom har ett utsök gjorts av skyddsklassade artobservationer. Flertalet av dem kunde avfärdas som ej relevanta för utredningen. Två arter av de med skyddsklassade artobservationer redovisas i ett separat dokument men ingen av dem bedöms sannolikt häcka i inventeringsområdet och den tänkta exploateringen kommer inte att påverka dessa arter.

Föreliggande fågelinventering visar att inventeringsområdets ornitologiska värden främst är knutna till skogsområdet i nordost runt Rådjursstigen, samt det lummiga området i söder, runt Ahlsellvägen, Älvkarleövägen och vidare västerut till Hästhagsparken. Därutöver finns även vissa värden längs den nordöstra sidan av Hjorthagens IP.

Uppträdandet hos de prioriterade arterna är tillräckligt väl känt för att kunna göra en bedömning kring huruvida förbud enligt artskyddsförordningen utlöses. Callunas bedömning är att inga arter riskerar att utlösa förbudet. En del arters habitat kommer att minskas i och med exploateringen, men många arter kommer att kunna fortsätta att häcka inom inventeringsområdet. Vissa arter kommer att påverkas negativt, men inte så pass mycket att artens population hotas på lokal nivå.

Innehåll

1	Inledning	5
1.1	Uppdraget och dess syfte	5
1.2	Inventeringsområdet	5
2	Bakgrund	7
2.1	Häckande fåglar i Sverige	7
2.2	Artskyddet för fåglar	7
3	Metod och genomförande	8
3.1	Fågelinventering	8
3.1.1.	Tidigare kända uppgifter	8
3.1.2.	Häckfågelinventering	8
3.2	Artskyddsbedömning	9
3.2.1.	Avgränsning	9
3.2.2.	Bedömning av tillfredställande nivå	9
3.2.3.	Utredningsområdet och bedömning av KEF	10
4	Resultat	11
4.1	Häckfågelinventering 2024	11
4.2	Utdrag Artportalen – utredning av tidigare fynd	18
5	Bedömning av prioriterade fågelarter	20
6	Bedömning av utredningsbehov	26
7	Åtgärder	26
	Referenser	27
	Bilaga 1: Häckningskriterier	28

1 Inledning

1.1 Uppdraget och dess syfte

Calluna AB har 2024 fått i uppdrag av Stockholms stad att utföra en fågelinventering och en artskyddsbedömning för om det råder risk att detaljplanen utlöser förbud enligt artskyddsförordningen. Uppdraget har gjorts i samband med upprättande av ny detaljplan för Hjorthagskransen.

Fågelinventeringens syfte är att konstatera vilka fågelarter som förekommer och hur de nyttjar området. En utsök av fynddata över artobservationer i Artportalen har också gjorts och gåtts igenom i syfte att se om ytterligare fågelarter utöver de som påträffades vid inventeringen finns. Dessa har också bedömts. Dessutom har ett utsök av skyddsklassade artobservationer erhållits från Artdatabanken och gåtts igenom.

1.2 Inventeringsområdet

Området som planeras för detaljplan framgår av kartan i figur 1. Det område som inventeras (inventeringsområdet) är något större än projektområdet, för att täcka in de fåglar som eventuellt rör sig i utkanten av området. Bufferten har utformats med hänsyn till närområdets naturmiljöer, topografi och utredningsområdet storlek. Inventeringsområdets utbredning omfattar ca 16 hektar och framgår av kartan i figur 2.

Planförslag

Planens innehåll:

- Ca 205 lägenheter
- Fullstor idrottshall
- Kanslibyggnad
- Förskola 4-5 avdelningar
- Lokaler för centrumändamål

Allmän plats:

- Utveckling av parkmark med nya kopplingar och målpunkter
- Utveckling av torgytan vid Jägmästarplan för ökad trafiksäkerhet och trivsel
- Nya angöringsvägar

Figur 1. Detaljplane-karta. Detaljplaneversion 24-07-05.

Figur 2. Inventeringsområde.

2 Bakgrund

2.1 Häckande fåglar i Sverige

I Sverige häckar cirka 250 fågelarter regelbundet. Förutom dessa tillkommer årligen ett antal mer eller mindre vanligt förekommande tillfälliga besökare. I EU:s fågeldirektivs bilaga 1 (2009/147/EC) upptas 66 av de svenska häckfågellarna, vilket innebär att de arterna anses särskilt viktiga samt att särskilda skyddsområden ska utpekas för dem.

På den svenska rödlistan¹ finns 116 fågelarter upptagna, varav 61 bedöms vara hotade och ha en sämre status än kategorin *NT Nära hotad* (SLU Artdatabanken, 2020). Rödlistningen innebär inte något formellt skydd utan fungerar som en riktlinje som beskriver artens risk att dö ut. Det finns även rödlistningar på till exempel internationell nivå (IUCN) där en arts population i dess helhet bedöms.

2.2 Artskyddet för fåglar

Enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är alla vilda fåglar skyddade. Artskyddsförordningen är en förbudslagstiftning. Den är strikt och dispensmöjligheterna är mycket begränsade. Genom artskyddsförordningen har en väsentlig del av bestämmelserna gällande skydd av arter i EU:s fågeldirektiv (2009/147/EG) och art- och habitatdirektiv (1992/43/EEG) införlivats och genomförts i svensk lagstiftning.

Artskyddsförordningen är att betrakta som en precisering av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken (1998:808) (MÖD 2013:13) och för att leva upp till bland annat lokaliseringsprincipen är det viktigt att fridlysta, alltså skyddade, arter utreds tidigt i prövningsprocesser. Utlöses förbud enligt artskyddsförordningen, och dispens inte kan medges, förhindrar det att verksamheten kan genomföras (Naturvårdsverket, 2023).

Fridlysningen innebär att det bland annat är förbjudet att avsiktligt döda fåglar och att avsiktligt störa fåglar, särskilt under uppfödning- och häckningsperioder, om inte störningen saknar betydelse för att bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller för att återupprätta populationen till den nivån. En åtgärd är avsiktlig om en verksamhetsutövare känner till att en åtgärd eller en verksamhet kan döda eller störa fåglar på ett otillåtet sätt (Naturvårdsverket, 2023). Om syftet med en åtgärd eller verksamhet inte är att avsiktligt fånga eller döda fåglar gäller inte förbuden på individnivå utan först om det finns risk för att populationen inte kan upprätthållas (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen, 2022).

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen (2022) har en gemensam rekommendation om fågelarter som kan prioriteras i artskyddsutredningar, även om alla fåglar är skyddade. De som kan prioriteras är arter markerade med B i artskyddsförordningens bilaga 1 (betyder att de är upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv), rödlistade arter, samt arter vars populationer har minskat med 50 % eller mer sedan 1980².

¹ **Rödlistning** visar risken att en art dör ut. Bedömningen görs bland annat genom att jämföra artens populationsstorlek, populationsförändring, utbredning samt grad av habitatfragmentering mot en uppsättning kriterier. Som **rödlistad** benämns de arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna: nationellt utdöd (RE), akut hotad (CR), starkt hotad (EN), sårbar (VU), nära hotad (NT) eller kunskapsbrist (DD). Som **hotad** benämns de rödlistade arter som kategoriseras som antingen CR, EN eller VU. Rödlistningsangivelser i denna utredning följer den senaste rödlistan från SLU Artdatabanken.

² Data om populationstrender är hämtade från den lista på fåglar som Sverige, i den s.k. artikel 12-rapporteringen för fågeldirektivet, har rapporterat till EU. Rapportering av fågeldirektivet görs vart sjätte år. I den senaste rapporteringen, 31 juli 2019, gjordes en trenduträkning för perioden 1980–2018. Eionet är den hemsida där alla data som Sverige rapporterade 2019 enligt fågeldirektivet finns publicerade.

I denna utredning använder Calluna sig av Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens rekommendation gällande prioritering av fågelarter.

3 Metod och genomförande

3.1 Fågelinventering

Fågelinventeringen inkluderar fältbesök, sammanställning och bearbetning av resultat från genomförda fältbesök samt utsök av tidigare kända data. Utifrån inventeringen kan antalet revir uppskattas. Tidigare kända data som sammanställts i förstudien kan komma att komplettera antalet uppskattade revir.

3.1.1. Tidigare kända uppgifter

I samband med fågelinventeringen har fynddata från Artportalen inhämtats och bearbetats. Alla observationer som gjorts från 1 januari 2000 till 28 juni 2024 i området har hämtats in. Data har bearbetats genom att arter som inte har lämpliga habitat i området sällats bort, liksom arter som med säkerhet kan betraktas som förbiflygande. Tidigare observerade fåglar har därefter jämförts med och kompletterat fågelobservationer gjorda under inventeringen.

3.1.2. Häckfågelinventering

Metoden för häckfågelinventering utgår från atlasinventering, men med tillägget att antal revir skattas utifrån inventeringsresultat. I atlasinventering anpassas antal besök och period för inventering efter platsens förutsättningar och de arter som häckar i aktuella miljöer (Ekblom, 2007).

Stockholms stad har i sin vägledning uttalat att minst tio inventeringsbesök ska ske under tidsspannet 25/4–20/6. Dessa kan dock ofta minskas till fem, särskilt om det är en mindre grönyta, få träd eller låga naturvärden (Stockholms stad, 2023 s. 5 f.). I detta fall har det gjorts fyra besök under denna period samt ett besök innan periodens start, nämligen 16/4. Stockholms stad säger vidare att om inventeringen görs med färre besök än 10 bör det motiveras i rapporten från inventeringen. I Hjorthagskransen har fem besök skett under perioden 16/4–13/6 2024. Antalet besök, period samt tidpunkt bedöms ha varit tillräckliga för att få kunskap om häckfågelfaunan i området – med fågelarter som anländer och hävdar revir med påföljande häckningsbestyr från tidig vår till försommar. Antalet besök är anpassade utifrån att den urbana miljön i Hjorthagskransen initialt kan antas vara relativt artfattig, och att de arter som häckar där inte är så känsliga för störning eller fragmentering. Det finns en del grönytor i inventeringsområdet, men dessa ligger dikt an bebyggelse, större vägar och andra störningskällor.

Området är också väl känt och utforskat ur ornitologisk synvinkel och aktuella uppgifter finns att tillgå som bakgrundsmaterial. Här ska särskilt nämnas Nationalstadsparken som ligger i anslutning till inventeringsområdet. Parken är frekvent besökt av fågelskådare och många observationer från parken finns att tillgå i Artportalen. Calluna bygger även sin kunskap på många andra genomförda projekt inom Stockholms stad där lika många besök har gjorts och skapat en tydlig bild av vilka arter som finns inom området.

Sammantaget är det motiverat med fem besök, varav fyra besök är inom tidsspannet 25/4–20/6.

Besöken genomfördes tidigt på morgonen samt sen kväll/tidig natt och under väderförhållanden som varken störde inventerarens observationsförmåga eller väsentligt påverkade fåglarnas aktivitet, d.v.s. ingen inventering gjordes vid stark blåst eller ihållande regn. Inventeringsarter var alla arter som observerades med häckningskriterier. Alla observationer registrerades (med typ av aktivitet, se bilaga 1) i inventeringsverktyget (Fieldmaps för ArcGIS)

på smartphone. När samtliga fältbesök var klara, gjordes en revirbedömning där antalet revir bedömdes (utifrån förekomst, typ av aktivitet samt med hänsyn till respektive arts föredragna biotop). Reviren visas i kartor i form av punkter. Ingen avgränsad utbredning har gjorts på reviren. Punkterna är en bedömd tyngdpunkt för reviret.

3.2 Artskyddsbedömning

3.2.1. Avgränsning

Calluna bedömer att utredningen angående huruvida arterna riskerar att påverkas på ett sådant sätt att förbuden riskerar att utlösas, kan begränsas till de arter som häckar inom och i direkt anslutning till inventeringsområdet. I rapporten används begreppet prioriterade fågelarter vilket avser de arter som inte har en tillfredsställande populationsnivå, att arten är rödlistad, finns upptagen på fågeldirektivets bilaga 1 eller att populationen genomgått en konstaterad kraftig minskning (förordningsmotiv, Fm 2022:5, s. 3 f). Bedömningen är att riskbedömning inte är nödvändig för andra fågelarter än dem då dessa är vanliga arter som tål betydligt större intrång.

Calluna identifierar fåglar med minskande trend enligt följande: För att identifiera arter vars populationer har minskat med 50% eller mer sedan 1980 använder Calluna den lista på fåglar som Sverige – i den så kallade Artikel 12-rapporteringen för fågeldirektivet – har rapporterat till EU. Rapportering av fågeldirektivet görs vart sjätte år. Den senaste rapporteringen skedde 31 juli 2019 där även en trenduträkning för perioden 1980–2018 gjordes. SLU Artdatabanken sammanställer rapporteringen av artikel 12 tillsammans med Lunds universitet på uppdrag av Naturvårdsverket (SLU Artdatabanken Artikel 12-rapportering fågeldirektivet 2018, in prep). Eionet är den hemsida där all data som Sverige rapporterade 2019 enligt fågeldirektivet finns publicerad.

3.2.2. Bedömning av tillfredställande nivå

Calluna har gjort bedömning av tillfredställande nivå för fågelarter enligt nedanstående.

Tillfredställande nivå för fågelpopulation innebär att (Naturvårdsverket & Skogsstyrelsen, 2023):

- nivån på en fågelpopulation är på en nivå som gör det sannolikt att en fågelart långsiktigt kan finnas kvar inom hela sitt naturliga utbredningsområde.
- populationerna ska vara långsiktigt stabila.

Bedömningen av lokala förekomster och regional status behöver enligt Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens vägledning beaktas i förhållande till förekomsten på nationell nivå.

När bedömning av påverkan visat att det blir en påverkan på artens livsmiljö, på antalet revir etc så har en översiktlig bedömning gjorts av:

- Artens ekologiska krav vilken – typ av livsmiljöer den behöver
- Hur tillståndet för dessa typer av livsmiljöer sannolikt kommer att vara vid tidshorisonten för detaljplanescenariot. (Är livsmiljön vanligt förekommande i närområdet, i Stockholm, i länet? Nyskapas den i parker och vegetation som tillkommer i detaljplanen eller på annat sätt kontinuerligt nyskapas i landskapet?)

Arter som inte har särskilt specifika krav på sin livsmiljö (generalister) och arter där livsmiljön bedöms kunna tillhandahållas kontinuerligt i landskapet har bedömts ha en population som rimligen kan finnas på tillfredställande nivå framöver trots genomförandet av detaljplanen.

3.2.3. Utredningsområdet och bedömning av KEF

Nedan följer en beskrivning av begreppet KEF.

Med begreppet kontinuerlig ekologisk funktion (KEF) avses den ekologiska funktion en livsmiljö normalt ständigt tillhandahåller åt en art, t. ex. som skydd eller födosökningsplats (Naturvårdsverket, 2009). Kontinuerlig ekologisk funktion härstammar från EU-kommissionens vägledningsdokument (Kommissionen, 2007) och är ett vedertaget begrepp i svenska domstolar. Trots att lagstiftningen skilt på förbudsbestämmelserna för fåglar och övriga arter anser Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen att det lämpligaste sättet att avgöra om påverkan på livsmiljön utgör en förbjuden störning eller ej är att bedöma om den kontinuerliga ekologiska funktionen kan upprätthållas (Naturvårdsverket & Skogsstyrelsen, 2023).

Därmed bedömer Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen att för en negativ påverkan på en fågels fortplantningsområde eller viloplats som innebär att KEF inte kan upprätthållas kan störningen i flertalet fall inte heller anses sakna betydelse för att bibehålla populationen på en tillfredsställande nivå. Bedömning av om påverkan på livsmiljön kan komma att påverka populationsnivån till att inte vara tillfredsställande måste dock göras från fall till fall. Därmed utgör bedömningen av KEF endast en del av den bedömning som ska göras.

Inventeringsområdet är det område för vilket Calluna bedömt om kontinuerlig ekologisk funktion bibehålls. I bedömningen av kontinuerlig ekologisk funktion (KEF) har även viktats in att anslutande livsmiljöer ska bibehållas. Inom det området har också en översiktlig skattning gjorts hur många revir som finns och om antalet revir bedöms ändras till följd av planalternativ.

Tabell 1. Beskrivning av fältbesöken vid Hjorthagskransen med datum och tidpunkt, inventerare, väderförhållanden och övriga noteringar från inventeringstillfället. *Tid* avser tiden på plats vid inventeringsområdet. *Inv.* avser inventeraren som gjort observationen (AB=Albin Berglund, FR=Flor Rhebergen, MH=Mova Hebert).

Datum	Tid	Inv.	Väderlek	Kommentar
16/4 2024	05:40-08:15	MH	+2°C. Vind 2 m/s. Molntäcke 20%.	Tyst, ej bullerstört i v., bullrigt av trafiken i öster.
25/4 2024	05:14-07:00	MH	+3°C. Vind 0-1 m/s. Molntäcke 100%.	Lätt regn från 06.30, påverkade inte aktiviteten märkbart. Storskarv flög frekvent över området. Även gråtrut och gråhäger överflygande. (Skabbig) räva och fälthare i området.
6/5 2024	04:50-07:50	FR	+8°C. Vind 2 m/s. Molntäcke 100%.	Ökande trafikbuller mot slutet.
29/5 2024	05:00-08:30	FR	+16-20°C. Vind 0-1. Molntäcke 60%.	Ökande molnighet, lite regn till slut.
13/6 2024	21:10-23:37	AB	+13°C. Vind 3 m/s. Molntäcke 30%.	Tornseglare och fladdermöss födosöker över området. Över hela området finns det också väldigt mycket små nattfjärilar (troligtvis ekvecklare).

4 Resultat

4.1 Häckfågelinventering 2024

Totalt har 35 arter med någon form av häckningskriterier observerats i inventeringsområdet, eller i nära anslutning till inventeringsområdet, på ett sätt som gör att observationen kan knytas till revir som troligen överlappar inventeringsområdet (lämplig häckningsbiotop). Av de 35 fågelarterna räknas 11 till prioriterade fågelarter (se faktaruta 2).

Kolumnen med häckningskriterium i tabell 2 nedan hänvisar till det säkraste häckningskriteriet som noterats för respektive art under inventeringen. Det finns 20 olika kriterier (möjlig-trolig-säker), se detaljer i bilaga 1.

Vid bedömning av revir har särskild hänsyn givits till de prioriterade arterna som visas i röd text. För de icke-prioriterade arterna har en uppskattning gjorts utifrån observationerna under inventeringstillfällena. I och med att många dessa arter är talrika är reviren ibland svåra att uppskatta, därav kan spannet som reviren anges inom vara stort.

Utöver häckande fåglar har även tornseglare noterats födosöka i området. Arten kan födosöka över mycket stora arealer och kan häcka långt ifrån platsen där de ses.

Tabell 2. Fågelarter från inventeringen som bedöms häcka i inventeringsområdet, presenterade i bokstavsordning. Prioriterade arter synliggörs extra med fetstil i artnamnet. I Övrigt-kolumnen: Rödlistningskategori utgår från 2020 års bedömning. -50% = $\geq 50\%$ populationsnedgång under perioden 1980–2018. FD = fågeldirektivet, hänvisar till arter markerade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen.

Art	Häcknings-kriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar*
Björktrast (<i>Turdus pilaris</i>)	Trolig häckning (5)	5	Björktrast häckar i skogar, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och trädgårdar. Den förekommer över hela landet.	Rödlistad (NT). Fem permanenta revir kunde konstateras. Utöver det gjordes även observationer av par i lämplig häckbiotop på ytterligare fyra platser. Därutöver gjordes tre observationer av ensamma fåglar i lämplig häckbiotop. Större delen av observationerna är koncentrerade till området söder om Hjorthagens IP.
Blåmes (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	Säker häckning (14)	14–20	Blåmes häckar i löv- och blandskog samt i parker och trädgårdar. Den förekommer i större delen av Sverige.	Två fåglar sågs besöka bebodda bon inom området. Därutöver kunde sju par med permanenta revir konstateras samt fem revir där åtminstone en fågel kunde konstateras. Fågeln är vanligt förekommande inom hela inventeringsområdet.
Bofink (<i>Fringilla coelebs</i>)	Trolig häckning (5)	2–6	Bofink häckar i skogar och parker. Den förekommer i hela landet till de inre delarna av norra Norrland.	Två permanenta revir kunde konstateras i inventeringen. Utöver det observerades sjungande fåglar på fyra andra platser inom inventeringsområdet.
Fiskmås (<i>Larus canus</i>)	Möjlig häckning (2)	0-2	Fiskmås häckar vid kuster och sjöar samt lokalt i samhällen	Rödlistad (NT). Ett antal observationer av arten har gjorts inom inventeringsområdet. De häckar

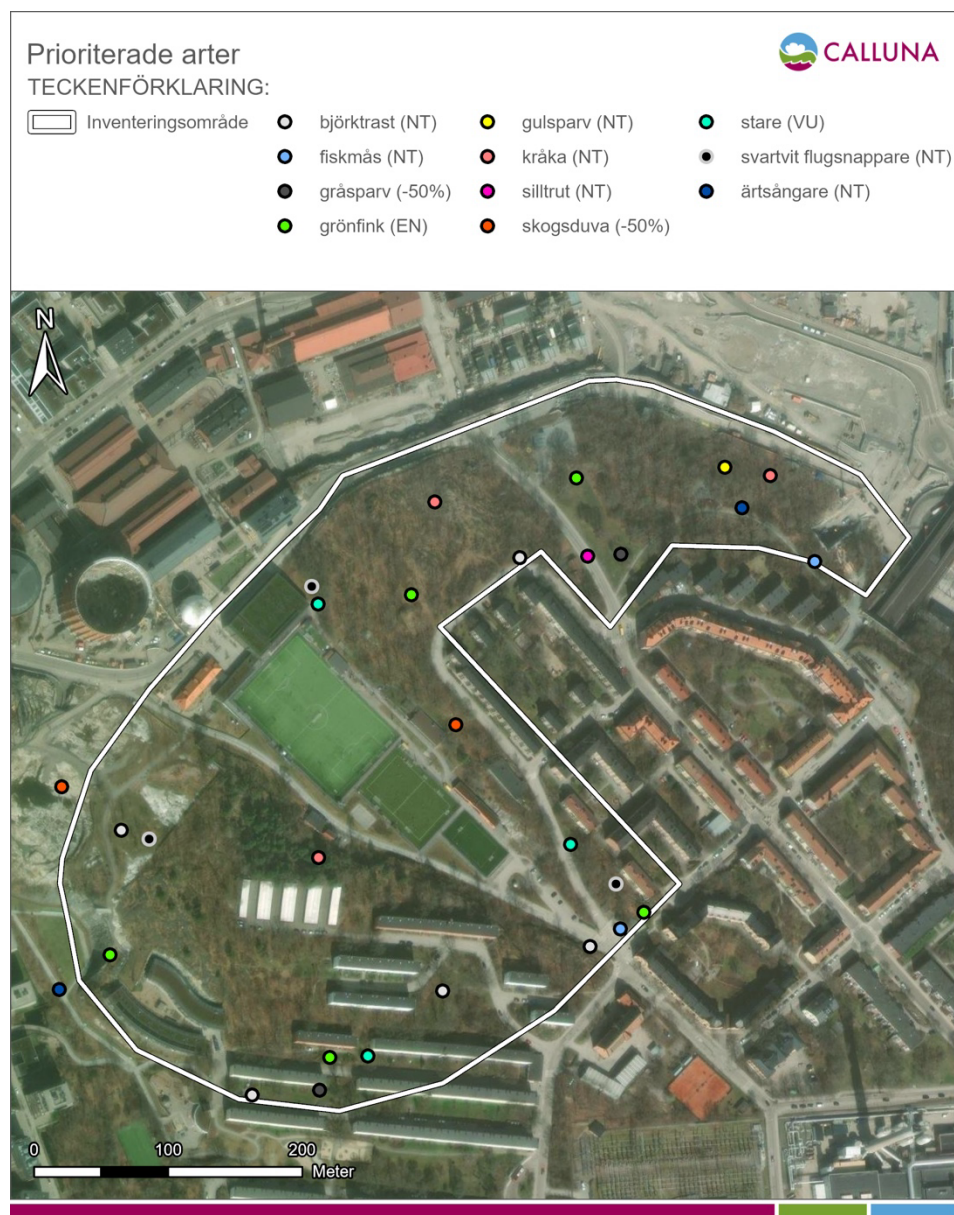
Art	Häckningskriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar*
			och i jordbruksbygd. Arten är spridd över hela landet.	möjligen på taken inom, eller strax utanför inventeringsområdet.
Gråsparv (<i>Passer domesticus</i>)	Trolig häckning (5)	1–2	Gråsparv är en mycket stationär art som häckar inne i städer och samhällen samt på landsbygden vid jordbruksfastigheter med djurdrift. Numera har populationen utanför städerna minskat kraftigt och arten hittas nästintill bara i urbana och stadsnära miljöer.	Ej rödlistad men har minskat med över 50 % från 1980. Ett par med permanent revir har lokaliserats i anslutning till Rådjurstigen. Därutöver har två fåglar observerats i södra delen av inventeringsområdet.
Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	Trolig häckning (5)	5	Grönfink häckar i skogsbryn, enbackar, buskmarker, parker och trädgårdar. Den förekommer i större delen av landet.	Rödlistad, (EN). Arten har inte varit rödlistad tidigare, men den mycket kraftiga minskningen de senaste tio åren, orsakad av en sjukdom, innebär att den nu uppfyller kriterierna för EN. Inga säkra häckningar kunde konstateras, men fem permanenta revir noterades. Arten är spridd inom hela inventeringsområdet.
Gulsparrv (<i>Emberiza citrinella</i>)	Möjlig häckning (3)	1	Gulsparrv häckar i skogsbryn och buskmarker, särskilt i anslutning till odlad mark, samt på hyggen. Den förekommer över hela landet med undantag av fjällen.	Rödlistad (NT). En sjungande fågel observerades 16/4 i Inventeringsområdets nordöstra del, i skogsområdet intill tunnelmynningen. Arten har inte observerats efter det.
Koltrast (<i>Turdus merula</i>)	Trolig häckning (5)	12–18	Koltrast häckar i skogar, parker och trädgårdar. Den förekommer i hela landet upp till Lycksele lappmark och södra Norrbotten.	Tolv permanenta revir kunde konstateras. Utöver det gjordes flertalet observationer av sjungande och födosökande individer. Arten finns inom hela inventeringsområdet.
Korp (<i>Corvus corax</i>)	Möjlig häckning (2)	0–1	Korp häckar i skogsmark, grönområden i tätorter, klippiga kusttrakter och fjällområden. Den förekommer över hela landet.	En observation har gjorts av en fågel cirka 50 meter utanför inventeringsområdet.
Kråka (<i>Corvus cornix</i>)	Trolig häckning (5)	3	Kråka häckar i öppen skogsmark, på bevuxna stränder, i dungar i jordbruksbygd samt i	Rödlistad, (NT). Tre permanenta revir kunde konstateras i inventeringsområdet, ett i den södra delen och två i den norra. Observationerna har framför allt gjorts

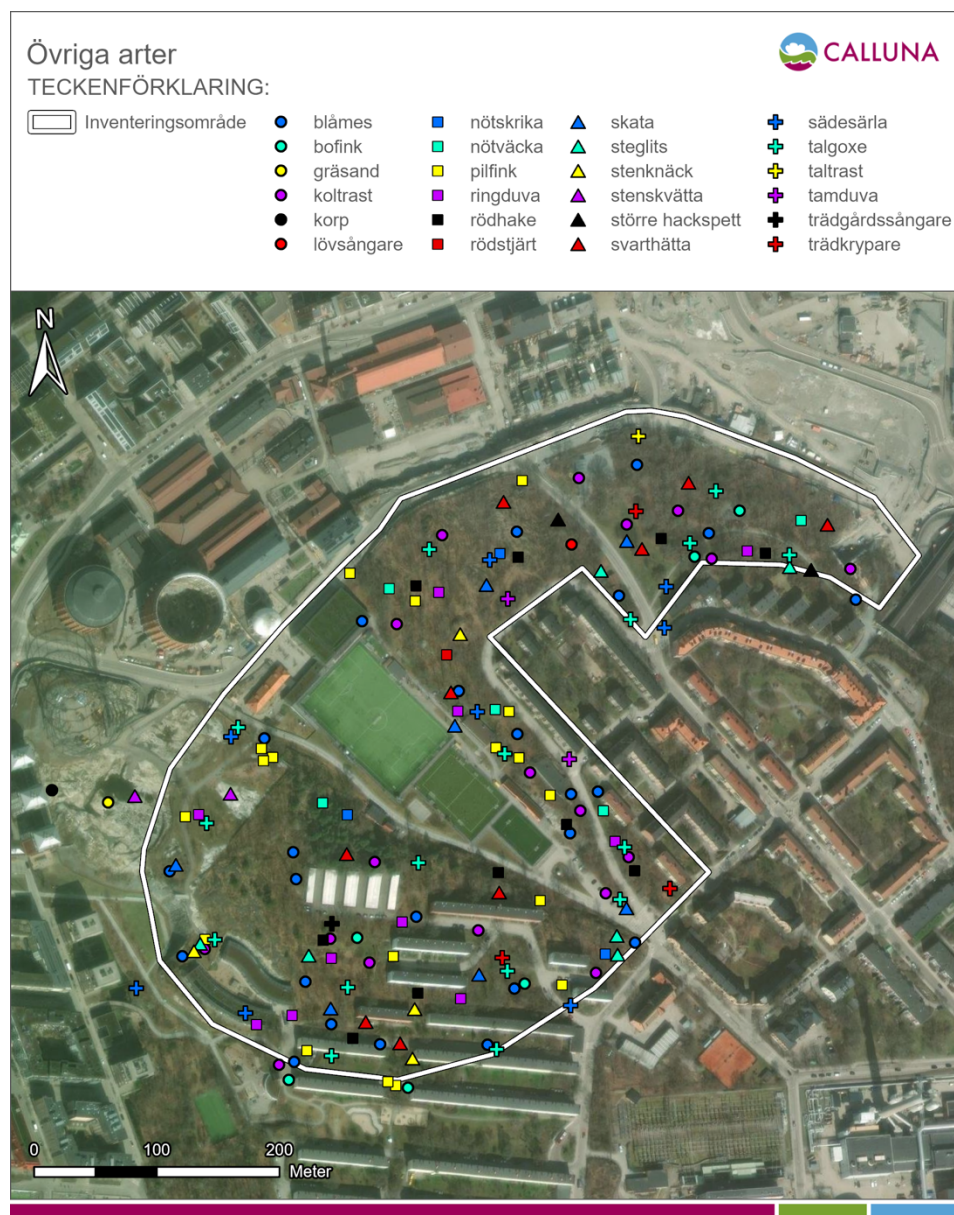
Art	Häcknings-kriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar*
			samhällen, till exempel i större parker.	i de skogsområden som finns både i områdets nordöstra del samt i södra delen vid berget precis söder om Hjorthagens IP.
Lövsångare (<i>Phylloscopus trochilus</i>)	Möjlig häckning (3)	0–1	Lövsångare häckar i skogar, främst löv- och blandskogar, samt dungar, buskmarker och trädgårdar. Den förekommer över hela landet.	En sjungande fågel observerades i områdets norra del strax sydväst om Rådjursstigen.
Nötskrika (<i>Garrulus glandarius</i>)	Trolig häckning (5)	1–3	Nötskrika häckar i barr- och blandskog. Den förekommer i större delen av landet.	Ett par med ett permanent revir kunde konstateras. Utöver det gjordes två observationer av par i lämplig häckbiotop.
Nötväcka (<i>Sitta europaea</i>)	Möjlig häckning (3)	0–5	Nötväcka häckar i lövskog och parker, lokalt även i tallskog. Den förekommer från Skåne till norra Jämtland - de östra delarna av Lycksele och Pite lappmark - södra Norrbotten.	Inga permanenta revir kunde hittas under inventeringen. Dock gjordes två observationer av sjungande fåglar samt tre observationer av fåglar i lämplig häckbiotop. Observationerna har ingen koncentration utan är spridda inom området.
Pilfink (<i>Passer montanus</i>)	Säker häckning (19)	5–10	Pilfink häckar i anslutning till bebyggelse. Den förekommer i Götaland och Svealand samt i den östra delen av Norrland, numera även i de östra delarna av Lappland	I området kunde fem säkra häckningar av arten konstateras. Utöver det har mindre flockar av arten observerats regelbundet på ett antal platser i området.
Ringduva (<i>Columba palumbus</i>)	Säker häckning (18)	8–10	Ringduva häckar i skogsmark över nästan hela Sverige. Arten trivs bra i bebyggelse med insprängd grönska såsom parker och alléer.	Ett ruvande par samt sex permanenta revir hittades under inventeringen. Därtill observerades en parning mellan ett par samt två spelande fåglar. Arten är spridd inom hela inventeringsområdet.
Rödhake (<i>Erithacus rubecula</i>)	Trolig häckning (5)	6–10	Rödhake häckar i olika typer av skog, i parker och trädgårdar.	Sex permanenta revir hittades. Därutöver hittades fyra sjungande fåglar. Arten är spridd inom hela inventeringsområdet.
Rödstart (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	Möjlig häckning (3)	0–1	Rödstart häckar i torrare skogsmark och vid bebyggelse. Den förekommer över hela landet.	En fågel har observerats sjunga precis öster om Hjorthagens IP. Endast en observation av arten har gjorts. Biotopen är dock lämplig för arten.

Art	Häcknings-kriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar*
Skata (<i>Pica pica</i>)	Trolig häckning (5)	2–4	Skata häckar i anslutning till odlad mark och bebyggelse. Den förekommer över hela landet. Arten är mycket vanligt förekommande i stadsmiljö.	Två permanenta revir kunde konstateras. Därtill gjordes två observationer av par i lämplig biotop samt några spridda observationer av ensamma fåglar. Arten är spridd inom hela inventeringsområdet.
Skogsduva (<i>Columba oenas</i>)	Trolig häckning (5)	2	Skogsduva häckar i löv- och lövblandskog, i allmänhet i anslutning till jordbruksmark. Arten kan även häcka i anslutning till, eller inom stadsmiljön. Den förekommer i Götaland och Svealand samt längs Norrlands kustland norrut till Norrbotten	Ej rödlistad men har minskat med över 50 % från 1980. Två permanenta revir konstaterades. Ett i det norra skogsområdet och ett precis utanför inventeringsområdet vid byggsplatsen intill Gasklocka 3. Fåglarna i detta revir använder troligtvis området för födosök.
Stare (<i>Sturnus vulgaris</i>)	Säker häckning (16)	3	Stare häckar huvudsakligen i anslutning till odlad mark. Den förekommer även i stadsmiljö. Den förekommer över större delen av landet.	Rödlistad (VU), Arten har successivt minskat i antal under en mycket lång tid. En fågel sågs hämta mat åt ungar, därutöver har 2 permanenta revir noterats. Vid ett inventeringstillfälle sågs en större flock om 60 individer flyga förbi. Möjligen uppehåller de sig någonstans inom inventeringsområdet.
Steglits (<i>Carduelis carduelis</i>)	Trolig häckning (5)	2–4	Steglits häckar i öppen löv- och blandskog, höga glesa talldungar och gärna i fruktträdgårdar. Arten häckar ofta i stadsnära miljöer såsom parker och alléer. Den förekommer i södra och mellersta Sverige, norrut till Bohuslän - södra Värmland, sydvästra Dalarna samt längs norrlandskusten upp till Västerbotten.	Två permanenta revir kunde konstateras. Därtill tre sjungande fåglar samt en fågel i lämplig häckbiotop. Arten är spridd inom hela inventeringsområdet.
Stenknäck (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	Trolig häckning (5)	3–4	Stenknäck häckar i löv- och blandskog samt i parker och trädgårdar. Den förekommer i södra Sverige upp till södra Värmland - södra Dalarna - norra	Tre permanenta revir samt en sjungande fågel kunde konstateras. Observationerna är koncentrerade till inventeringsområdets södra del, men ett revir finns även i norra delen.

Art	Häcknings-kriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar*
			Uppland. Häckar även lokalt längs Norrlandskusten upp till Norrbotten.	
Stenskvätta (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	Möjlig häckning (4)	0–1	Stenskvätta häckar i öppen, stenbunden terräng och i anslutning till åkermark över hela landet.	Ett par observerades i inventeringsområdet vid ett tillfälle, vid det steniga partiet nära de numera rivna gasklocka tre och fyra. Dessutom observerades en hane strax utanför inventeringsområdet vid den rivna gasklockan 4. Biotopen är hyfsat lämplig för arten och paret hade möjligen kunnat häcka där.
Större hackspett (<i>Dendrocopos major</i>)	Trolig häckning (5)	2	Större hackspetten häckar i alla typer av skog i större delen av landet. Arten trivs bra i stadsnära miljöer.	Två permanenta revir kunde konstateras i skogsområdet i i nordöstra delen av inventeringsområdet.
Svarthätta (<i>Sylvia atricapilla</i>)	Trolig häckning (5)	4–9	Svarthätta häckar i lummig lövskog, buskrik blandskog och frodig granskog med insprängda lövträd. Den förekommer allmänt i södra och mellersta Sverige. Arten trivs bra i parkmiljöer och trädgårdar.	Fyra permanenta revir kunde konstateras. Därtill hittades fem sjungande fåglar. Reviren är koncentrerad till skogsområdet i nordöstra delen av inventeringsområdet, men sjungande fåglar har även observerats i södra delen av inventeringsområdet.
Svartvit flugsnappare (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	Trolig häckning (5)	1–4	Svartvit flugsnappare häckar i löv- och blandskog samt i trädgårdar och parker. Den förekommer i större delen av landet.	Rödlistad (NT). Ett permanent revir hittades vid inventeringsområdets utkant, runt parkeringen vid Hjorthagens IP. Utöver det kunde tre sjungande fåglar hittas, varav en satt nära en fågelholk. Arten är en känd holkhäckare.
Sädesärta (<i>Motacilla alba</i>)	Trolig häckning (5)	2–7	Sädesärta häckar framför allt vid odlingsmark, bebyggelse och stränder. Den förekommer allmänt över hela landet.	Två permanenta revir kunde konstateras. Därtill uppehöll sig en rad fåglar i området. Fem av dem sjung medan två observationer gjordes av fåglar i lämplig häckbiotop. Arten är spridd inom hela inventeringsområdet.
Talgoxe (<i>Parus major</i>)	Säker häckning (16)	10–14	Talgoxe häckar i skogar, parker och trädgårdar. Den förekommer i nästan hela landet,	Nio permanenta revir kunde konstateras samt en fågel som sågs komma med föda åt ungar. Därutöver gjordes sprida observationer av arten. Arten är spridd inom hela inventeringsområdet.
Tamduva (<i>Columba livia forma domestica</i>)	Möjlig häckning (2)	0–3	Tamduva är en vanlig häckfågel i större delen av Sverige. I Stockholm och andra städer är det en mycket vanlig häckfågel.	En observation av sex individer har gjorts i området. Arten häckar troligtvis i, eller i närheten av inventeringsområdet.

Art	Häcknings-kriterium	Antal revir	Häckningsbiotop	Övrig kommentar*
Trädgårdssångare (<i>Sylvia borin</i>)	Möjlig häckning (3)	0–1	Trädgårdssångare häckar i buskrik löv- och blandskog. Den förekommer i större delen av landet. Arten trivs i parker, trädgårdar och andra stadsnära miljöer.	En sjungande fågel har observerats i södra delen av inventeringsområdet.
Trädkrypare (<i>Certhia familiaris</i>)	Trolig häckning (5)	1–3	Trädkrypare häckar i all slags skogsmark, gärna i gammal skog. Den förekommer över större delen av Sverige, men finns sparsamt - sällsynt i de inre delarna Norrland samt i Norrbotten.	Ett permanent revir kan konstateras i Ahlsellparken. Därutöver har det observerats en sjungande fågel samt en fågel i lämplig häckbiotop.
Ärtsångare (<i>Curruca curruca</i>)	Möjlig häckning (3)	0–2	Ärtsångare häckar i skogsbryn, buskmarker och trädgårdar. Den förekommer i hela landet norrut till Jämtland - Norrbotten samt sällsynt i Åsele och Lycksele lappmark.	Rödlistad, (NT), två sjungande fåglar kunde observeras, en precis väster om inventeringsområdets gräns vid Hästhagsparken, och en i skogsområdet nordost om rådjursstigen.
Östersjötrut (<i>Larus fuscus fuscus</i>)	Möjlig häckning (1)	0–2	Östersjötrut förekommer längs kusten från nordöstra Skåne till Norrbotten samt lokalt i Mälaren. Den häckar på små öar och skär och i stadsmiljö på tak.	Östersjötrut är en underart till silltrut och är rödlistad (VU). En observation har gjorts av förbiflygande fåglar. Möjligen häckar de på taken precis i utkanten eller utanför inventeringsområdet runt Artemisgatan.

4.2 Utdrag Artportalen – utredning av tidigare fynd

Som komplement till inventeringen har ett utsök gjorts i Artportalen under perioden 2000–2024. Utsöket har gjorts från Fynddata, och inkluderar inventeringsområdet samt en buffert på 300 meter. Utav dessa fynd har prioriterade arter undersökts, alltså rödlistade arter, arter upptagna i bilaga 1 till fågeldirektivet, samt arter som har minskat med mer än 50% mellan åren 1980-2018. Utöver de arter som har identifierats i inventeringen har 14 arter noterats i artutsöket. Utav dessa kan 4 avfärdas redan i ett tidigt skede. Skälen till varför de avfärdas framkommer nedan för varje art. För de 10 arter som inte avfärdas görs en utredning i tabell 3 nedan.

Utöver detta utsök har även ett utsök efter skyddsklassade arter gjorts. Sökningen gjordes obegränsat i tid och med en buffert på 1 km runt om inventeringsområdet. Sökningen gav träff på 9 arter. Utav dessa kan alla utom 2 avfärdas, antingen genom att lämplig biotop inte finns inom inventeringsområdet eller att observationer av arten har gjort långt bakåt i tiden. Utredningen kring de två kvarvarande arterna framgår i ett separat dokument som inte är publik, på grund av sekretesskäl.

- Gråtrut, ett 20-tal fynd har gjorts av arten. För två fynd finns häckningskriterie angivet. I båda fallen rör det sig om observation i häcktid i lämplig biotop. Båda observationerna är från mars 2023, utan kommentar.
- Gröngöling, ett 20-tal fynd har gjorts av arten. Ett antal observationer rör sjungande fåglar. Den senaste observationen av arten är från juli 2024.
- Grönsångare, tre fynd av sjungande fåglar. Det senaste från april 2018, som plats för fynden har angetts Ropsten och Hjorthagen.
- Havstrut, ett 10-tal fynd. Två observationer rör fåglar i häcktid i lämplig biotop. Den närmaste säkra häckningen som säkert konstaterats är på Fjäderholmarna enligt Artdatabanken. Troliga häckningar har även noterats vid Kaknäs skär. Arten häckar inte sannolikt på tak inne i Stockholm, och det är högst otroligt att de ska häcka inom eller i anslutning till inventeringsområdet. Arten kan därmed avfärdas.
- Hussvala, fem fynd. En observation rör fåglar med bon under Lidingöbron. De övriga observationerna rör rastande, förbiflygande och födosökande individer. I och med att den enda observationen som har några häckningskriterier med säkerhet ligger en bra bit utanför inventeringsområdet finns det ingen anledning att vidare utreda arten.
- Järnsparv, ett fynd från april 2019 av en sjungande fågel.
- Mindre hackspett, sex fynd. Det senaste från september 2021. Fynden rör främst födosökande individer, men även en observation av en lockande fågel.
- Näktergal, fem fynd. Senaste fyndet i maj 2023. Samtliga fynd rör sjungande fåglar. Tre fynd är från Ahlsellparken, ett fynd är rapporterat från Hjorthagen utan närmare specifikation, ett fynd är från Artemisgatan 55.
- Rödvingetrast, ett fynd från april 2009, och ett fynd från oktober 2014.
- Skrattnås, sex fynd, senaste från april 2019. Fynden rör förbiflygande, födosökande och rastande fåglar. Arten kan använda sig av tak för häckning.
- Spillkråka, ett fynd från 28 juni 2024, sjungande/spelande vid Ahlsellvägen 16–18. Ett fynd finns även från november 2005, men kommentaren till observationer gör det klart att fågeln hördes från lokalen, men satt på Lidingö.
- Strandskata, ett fynd av en förbiflygande fågel i juni 2010. I och med att det endast finns ett fynd av arten som har gjorts relativt långt bak i tiden, samt att observationen inte har några häckningskriterier finns det inte skäl att utreda arten vidare.
- Svart rödstjärt, två fynd. Ett rör en fågel vid gasverket i maj 2018. Det andra fyndet rör en fågel från Hjorthagen i maj 2014 med häckningskriteriet observation i häcktid i lämplig häckbiotop.
- Tornseglare, ett fynd från 23 maj 2024, misstänkt bokesök, som plats anges bara Hjorthagen. Därför inte säkert att observationen gjordes inom inventeringsområdet.

5 Bedömning av prioriterade fågelarter

Tabell 3. Bedömning av prioriterade fågelarter som noterats vid fågelinventeringen eller med observationer från Artportalen i inventeringsområde/buffertzonen.

Art	Livsmiljö i inventeringsområdet?	Påverkas livsmiljö?	Finns tillräcklig information för bedömning?	Bedömning om förbud utlöses
Björktrast (<i>Turdus pilaris</i>)	Ja	Ja	Ja	<p>Nej. Arten förekommer spritt i närområdet och med många lämpliga miljöer både för häckning och för andra aktiviteter.</p> <p>Reviren förekommer därtill framför allt i inventeringsområdets södra del, i ett område som enligt plankartan inte ska exploateras. I dessa delar finns lämpligt habitat, både träd för häckning och miljöer för födosök.</p> <p>Arten är mycket vanlig på nationell nivå och i Stockholms län. På lokal nivå är arten vanligt förekommande, och även om vissa av reviren kan komma att påverkas negativt när detta inte upp till tröskeln för att förbudet ska utlösas. Därtill kommer lämplig miljö fortfarande finnas kvar i inventeringsområdet och arten kommer därmed fortsättningsvis att kunna häcka i området.</p>
Fiskmåsar (<i>Larus canus</i>)	Ja	Nej	Ja	<p>Nej. Det är oklart om arten häckar inom inventeringsområdet eller strax utanför. Om de häckar inom eller i närheten av inventeringsområdet häckar de troligtvis på hustaken och kommer inte att beröras av detaljplanens exploateringsåtgärder. Artens födosöksområde bedöms inte heller påverkas i nämnvärd utsträckning. Arten födosöker ofta på gräsmattor efter mask och insekter, men är generalist och påverkas generellt lite av sådana exploateringsåtgärder som föreslås i planen.</p>
Gråsparv (<i>Passer domesticus</i>)	Ja	Nej	Ja	<p>Nej. Den planerade bebyggelsen enligt plankartan är inte i omedelbar närhet till det permanenta reviret. Vidare sett är gråsparven en urban art som frodas i stadsmiljöer. Ny bebyggelse kommer alltså inte att negativt påverka artens möjlighet till häckning i området.</p>
Gråtrut (<i>Larus argentatus</i>)	Ja	Nej	Ja	<p>Nej. Arten är inte observerad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Det är oklart om arten häckar inom inventeringsområdet eller strax utanför. Om de häckar inom eller i närheten av inventeringsområdet häckar de troligtvis på hustaken och kommer inte att beröras av detaljplanens exploateringsåtgärder. Artens födosöksområde bedöms inte heller påverkas i nämnvärd utsträckning. Arten är generalist och påverkas generellt lite av sådana exploateringsåtgärder som föreslås i planen.</p>

Art	Livsmiljö i inventeringsområdet?	Påverkas livsmiljö?	Finns tillräcklig information för bedömning?	Bedömning om förbud utlöses
Grönfink (<i>Chloris chloris</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Även om arten har minskat kraftigt och är hotad beror nedgången på en sjukdom som drabbat arten och inte brist på livsmiljö. Påverkan på träd och bryn i inventeringsområdet innebär en försämring av habitatet, men samtidigt kommer mycket lämpligt habitat att finnas kvar i inventeringsområdets södra del i sådan omfattning att arten kan häcka i området fortsättningsvis. Kontinuerlig ekologisk funktion bedöms inte brytas. Arten är också vanlig i närområdet och har gott om livsmiljöer i närheten, bland annat Nationalstadsparken som ligger intill planområdet.
Gröngöling (<i>Picus viridis</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten är inte noterad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Fynden är dels från Hjorthagen men även från Ahlsellvägen. Arten verkar uppehålla sig i området och har även observerats födosöka i myrstack vid ett tillfälle. Gröngöling häckar i lövskog, parker och lövblandad barrskog, ofta i anslutning till odlad mark. Arten är utpräglad myrspecialist. Detaljplanen kommer att ta i anspråk viss del av den skogsmark där arten kan födosöka, men området är redan fragmenterat och det är troligt att arten precis som spillkråka använder sig av området, men att dess revir sträcker sig långt utanför inventeringsområdet. Intrånget är alltså inte så stort att det enskilda reviret kommer att påverkas i någon större utsträckning.
Grönsångare	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten är inte noterad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Grönsångare häckar i högstammig skog, främst lövskog men även i granskog, i regel utan kraftigare undervegetation. Denna typ av miljö finns till viss del inom inventeringsområdet, men arten har bara rapporterats 3 gånger från området. Arten har en karaktäristisk sång som är lätt att uppmärksamma. Arten vistas därmed troligen inte regelbundet i området. Arten kan dock fortfarande ha viss användning för området. Det är dock så små arealer skog som försvinner att det inte påverkar arten i någon nämnvärd utsträckning.
Gulsparr (<i>Emberiza citrinella</i>)	Ja	Nej	Ja	Nej. Endast en fågel har observerats en gång i området. Även om exploateringsåtgärder planeras i närheten av denna observation kan dessa inte sägas försämrare möjligheten för arten att häcka i området. Den närmaste planerade bebyggelsen ligger cirka 100 meter från den

Art	Livsmiljö i inventeringsområdet?	Påverkas livsmiljö?	Finns tillräcklig information för bedömning?	Bedömning om förbud utlöses
				plats där observationen gjordes, och även om exploateringen tar i anspråk visst lämpligt habitat är detta intrång så litet att förbudet inte riskerar att utlösas.
Järnsparv	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten är inte noterad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Arten häckar främst i skogsmark men även i trädgårdsmiljöer och parker, och vill gärna ha ett tätt buskskikt. Arten har hörts sjunga en gång vid Motalavägen, inom inventeringsområdet. Exploateringen kommer inte att innebära att miljön på ett avgörande sätt försämras för arten. Tillräckligt med buskar och träd kommer att finnas kvar i området.
Kråka (<i>Corvus cornix</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Även om detaljplanen kommer att innebära att habitat för arten förstörs så finns tillräckliga arealer inom planområdet för att arten ska kunna häcka och bibehålla en kontinuerlig ekologisk funktion. Vidare är arten vanlig i Sverige och omkring Stockholm. Populationen kommer således inte att påverkas på nationell, regional eller lokal nivå.
Mindre hackspett (<i>Dryobates minor</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten är inte noterad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Den senaste observationen av arten gjordes september 2021 vid Hjorthagens kyrka, det vill säga utanför inventeringsområdet. En observation har gjorts av arten i häcktid, men observatören anger trädridån längs med Husarviken som den plats där fågeln satt. Faktiska observationer från inventeringsområdet har gjorts under hösten, efter häckningssäsongen, den senaste från september 2019. Arten verkar således i viss mån använda sig av området. Området skulle kunna vara en del av ett större vinterrevir som i många fall omfattar flera hundra hektar. Sett till hur lite mark som faktiskt tas i anspråk av den planerade bebyggelsen (1100 kvm enligt strukturplanen) kan detta inte anses ha en sådan betydelse att fåglarnas revir påverkas i nämnvärd utsträckning.
Näktergal (<i>Luscinia luscinia</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten är inte noterad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Arten har hörts sjunga i Ahlsellparken. I detta område finns viss lämplig biotop i form av buskmarker, det är dock inte idealbiotopen för arten. Exploateringen tar inte dessa områden i anspråk. Den miljö som tas i anspråk utgörs av skog som inte passar arten.
Rödvingetrast (<i>Turdus iliacus</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten är inte noterad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Rödvingetrast häckar i skogsmark. Även om det finns visst lämpligt habitat i området finns det inte mycket som talar för att arten faktiskt häckar inom inventeringsområdet. Observationen från oktober 2014 utgjordes av en lockande fågel efter solnedgången. Detta talar mycket för att

Art	Livsmiljö i inventeringsområdet?	Påverkas livsmiljö?	Finns tillräcklig information för bedömning?	Bedömning om förbud utlöses
				fågeln var förbiflygande och inte häckar i inventeringsområdet. Observationen från april 2009 utgjordes av en sjungande fågel. Denna fågel hade kunnat häcka i inventeringsområdet, men hade också kunnat vara en förbiflygande fågel. Om det mot förmodan häckar rödvingetrast i inventeringsområdet så kommer exploateringen endast att ta i anspråk en mindre del av artens habitat i inventeringsområdet, och arten kommer att fortsätta att häcka i området.
Skogsduva (<i>Columba oenas</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten förekommer på två ställen i området. Planen kommer att innebära att en mindre del lämpligt skogshabitat försvinner. Arten är beroende av grova lämpliga hålträd för att kunna häcka. Planen är utformad så att inga hålträd som utgör möjliga boträd kommer att försvinna. Även fortsättningsvis kommer sammanhängande skogshabitat att finnas för arten inom inventeringsområdet och i anslutning till Hjorthagskransen.
Skrattmåsar (<i>Chroicocephalus ridibundus</i>)	Ja	Nej	Ja	Nej. Arten är inte noterad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Arten kan häcka på hustak och skulle möjligen kunna häcka inom eller i anslutning till inventeringsområdet. Liksom andra måsfåglar i denna utredning kommer arten inte att påverkas negativt av exploateringen. Artens föda är varierad och består bland annat av avfall och matrester. Ny bebyggelse kommer inte att hota födotillgången, men kan bidra med fler potentiella boplatser.
Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten är inte noterad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Spillkråkan lever i barr- eller blandskog men även i ren lövskog (till exempel bokskog). Varje par utnyttjar 400–1 000 hektar skog beroende på skogens kvalitet. I optimal biotop finns dock betydligt tätare populationer (ett par/100 ha). Arten är beroende av grova träd för häckningen. Vanligaste boträd är asp, men också tall och i sydligaste Sverige ofta bok. I området finns någon tall vid Ahlsellvägen som skulle kunna användas för att hacka ut bohål och som kommer att fällas p.g.a. bebyggelse. Trädet ligger redan så nära bebyggelse att det inte är troligt att väljas som boträd. I och med spillkråkans stora revir och goda tillgång på boträd i närliggande Nationalstadsparken finns det inte skäl att tro att dessa två träd får någon inverkan på artens möjlighet att häcka i närområdet. Arten kan möjligen använda sig av området för födosök och revirhävdning. Men inventeringsområdet är i så fall bara en liten del av ett revir. Inventeringsområdet är cirka 16 hektar stort och består bara delvis av lämpligt habitat för arten. Denna yta är inte avgörande för

Art	Livsmiljö i inventeringsområdet?	Påverkas livsmiljö?	Finns tillräcklig information för bedömning?	Bedömning om förbud utlöses
				de eventuella revir som sträcker sig in i inventeringsområdet.
Stare (<i>Sturnus vulgaris</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten har främst observerats i en del av inventeringsområdet där exploatering inte är planerad. Planen kommer innebära att lämpligt habitat för arten försvinner, men inte i den utsträckning att artens möjlighet att häcka i området äventyras. Arten använder sig av håligheter i träd för att häcka. Även om detaljplanen kommer att innebära att vissa värdefulla ekar tas ner kommer det att finnas kvar ett antal lämpliga boträd spritt över hela inventeringsområdet men även i det omedelbara närområdet. Den kontinuerliga ekologiska funktionen för arten kommer därmed inte att brytas.
Svart rödstjärt (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten är inte noterad under inventeringen men det finns fynd i Artdatabanken. Arten har observerats 2018 vid gasverket samt 2014 i Hjorthagen utan närmare specifikation. I Sverige häckar arten nästan uteslutande i bebyggd miljö, gärna industriområden men även stenbrott, grustag m.m. Arten behöver tillgång till ruderatmark för födosök. Arten är en relativt ovanlig häckfågel i Sverige och att den för närvarande skulle häcka inom området är högst otroligt. Exploateringen kommer inte att minska artens möjligheter att i framtiden häcka i området, utan tvärtom kanske öka sannolikheten genom att mer bebyggelse tillkommer.
Svartvit flugsnappare (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Även om planen innebär att en del lämpligt habitat försvinner finns det gott om habitat för att arten ska kunna fortsätta häcka i området. Tillgång till fågelholkar i området gör även att lämpliga boplatser kommer att finnas kvar.
Tornseglare (<i>Apus Apus</i>)	Ja	Nej	Ja	Nej. Tornseglare har setts födosöka i området och dessutom finns en rapport om misstänkt bokesök från Artportalen. I urbana miljöer häckar arten under takpannor och andra håligheter i byggnader. Exploateringen kommer därmed inte att hota artens boplatser. Sett till möjligheten till födosök rör sig arten över mycket stora arealer och fångar flygande insekter. Exploateringen bedöms inte ha någon kännbar effekt på artens möjlighet till födosök.
Ärtsångare (<i>Curruca curruca</i>)	Ja	Ja	Ja	Nej. Arten uppträder i och omkring inventeringsområdet, och exploateringen kommer att innebära att visst område med lämplig biotop tas i anspråk. Tillräckligt mycket lämplig biotop kommer emellertid vara kvar att artens möjligheter till att häcka i området inte kommer att påverkas i nämnvärd grad. Vidare är ärtsångare en relativt talrik art och artens populationstrend har stabiliserats utifrån data från 1980. Det intrång i artens habitat som kan komma att ske utifrån detaljplanen bedöms

Art	Livsmiljö i inventeringsområdet?	Påverkas livsmiljö?	Finns tillräcklig information för bedömning?	Bedömning om förbud utlöses
				sammantaget inte nå en sådan nivå på populationen att det utlöser förbud.
Östersjötrut (<i>Larus fuscus fuscus</i>)	Ja	Nej	Ja	Nej. Arten har observerats i området och kan möjligen häcka på hustak inom eller i närheten av området. Dock häckar de troligtvis på hustaken i området och kommer inte att beröras av detaljplanens exploateringsåtgärder. Artens födosöksområde bedöms inte heller påverkas i nämnvärd utsträckning.

6 Bedömning av utredningsbehov

Artskyddsbedömningen i avsnittet ovan visar att inga prioriterade arter riskerar att utlösa förbud enligt 4 § artskyddsförordningen. Inget visar i nuläget på ett behov av att utreda vissa arter närmare. I och med att detaljplanen tar i anspråk relativt lite habitat, och att många arter kan fortsätta att häcka och födosöka i området trots exploateringen. Inte heller de icke-prioriterade arterna riskerar att utlösa skyddet.

7 Åtgärder

Utifrån bedömningen ovan kan konstateras att inga arter riskerar att utlösa förbud enligt artskyddsförordningen. Inga skyddsåtgärder föreslå heller med bakgrund av detta. Calluna rekommenderar dock Stockholm stad att vidta en allmän åtgärd för att visa hänsyn mot fågellivet, nämligen att inte avverka träd och buskar under fåglarnas häckningstid, vilket är 15/3-31/7.

Referenser

- Eionet (2022). *Article 12 web tool – Species trends at Member State level*. [online] Tillgänglig: <https://nature-art12.eionet.europa.eu/article12/report?period=3&country=SE> [Datum för åtkomst: 2022-11-10]
- EU (2009). *Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds*.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen (2022). *Ny vägledning – tolkning av förändringar i artskyddsförordningen – fridlysning fåglar i samband med skogsbruk*. Diariennr. Nv-04718-22. [online] Tillgänglig: [Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma tolkning av förändringarna i 4 § artskyddsförordningen om fridlysning av fåglar i samband med skogsbruk \(naturvardsverket.se\)](https://www.naturvardsverket.se/artskyddshandboken-och-vagledning-och-stod/arter-och-artskydd/artskyddshandboken-och-vagledning-om-artskydd)
- Naturvårdsverket (2023). *Artskyddshandboken och vägledning om artskydd*. [online] Tillgänglig: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/arter-och-artskydd/artskyddshandboken-och-vagledning-om-artskydd>.
- SLU Artdatabanken (2020a). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. SLU, Uppsala.
- SLU Artdatabanken (2024). *Utdrag av Artportalens rapporterade fågelobservationer samt eventuella skyddsklassade observationer i utredningsområdet*. [Utdrag gjort den: 24-06-28].
- Stockholms stad, *Råd om hantering av artskydds förordningen (2007:845) i planprocessen*, 2023

Bilaga 1: Häckningskriterier

Tabell X. Kriterier (1-20) som brukar användas vid häckfågel-/atlasinventering.

	Möjlig häckning:
1	Obs under häckningstid
2	Obs under häckningstid och i lämplig biotop
3	Sjungande hane eller andra häcklåten
4	Par i lämplig biotop
	Trolig häckning:
5	Permanent revir (>2 dagar)
6	Spel, lekar, parning
7	Besök vid sannolik boplat
8	Adult upprörd, varnande på grund av ägg eller ungar i närheten
9	Adult med ruvfläckar
10	Bobygge, utgrävning eller uthackande
	Säker häckning:
11	Avledningsbeteende, adult spelar skadad
12	Använt bo påträffat
13	Nyligen flygga ungar eller dunungar (borymmare)
14	Adult in/ut från bo på sätt som visar att boet är bebott
15	Adult med exkrementssäcker
16	Adult med föda till ungar
17	Äggskal påträffade
18	Bo där adult setts ruvande
19	Bo där ungar hörts
20	Bo där ägg eller ungar setts

Hemsida: www.calluna.se • E-post: info@calluna.se • Telefon växel: 013-12 25 75

Huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping